

**WYNIKI PRODUKCJI ROŚLINNEJ
W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM W 2008 R.**

Informacja zawiera wyniki trzeciego w 2008 r. tzw. wynikowego szacunku plonów i zbiorów upraw rolnych i ogrodnich. Prezentowane dane opracowano na podstawie badań reprezentacyjnych zbóż i pozostałych upraw, przeprowadzonych w wylosowanych gospodarstwach rolnych, wyników sprawozdawczości z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i spółek oraz ocen i ekspertyz rzeczoznawców GUS szczebla gminnego i wojewódzkiego. Powierzchnię upraw przyjęto według wyników reprezentacyjnego badania „Użytkowanie gruntów, powierzchnia zasiewów, pogłowie zwierząt gospodarskich” przeprowadzonego na 3% próbie gospodarstw indywidualnych oraz na podstawie sprawozdawczości z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i spółek.

Zbiory głównych upraw rolnych i ogrodnich w 2008 r. przedstawiają się następująco:

- **zboża ogółem** - 933,2 tys. ton, tj. więcej o 9,4% od zbiorów ubiegłorocznych, w tym **zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi** 838,8 tys. ton, tj. więcej o 8,0% od uzyskanych w 2007 r.,
- **rzepak i rzepik** - 13,1 tys. ton, tj. o 4,5% więcej niż w 2007 r.,
- **ziemniaki** - 803,2 tys. ton, tj. mniej o 9,6% od zbiorów roku poprzedniego,
- **buraki cukrowe** - 65,0 tys. ton, tj. o 13,3% mniej od zbiorów ubiegłorocznych,
- **warzywa gruntowe** - 480,6 tys. ton, tj. mniej o 12,0% od uzyskanych w 2007 r.,
- **owoce z drzew** - 157,3 tys. ton, tj. o 72,2% więcej od słabych zbiorów roku poprzedniego,
- **owoce jagodowe** - 29,0 tys. ton, czyli więcej o 10,5% niż w 2007 r.

Całkowita powierzchnia zasiewów w województwie małopolskim w 2008 r. wynosiła 421,9 tys. ha, tj. o 5,1% więcej niż przed rokiem. Powierzchnia odłogów i ugorów w gospodarstwach rolnych wynosiła 29,6 tys. ha, co stanowiło 6,6% gruntów ornych.

TABL.1 POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, PLONY
I ZBIORY GŁÓWNYCH ZIEMIOPŁODÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2003-2007 ^a	2007	2008
POWIERZCHNIA w ha			
Zboża ogółem	257574	260658	274640
w tym zboża podstawowe z mieszankami	245044	248476	259913
Rzepak i rzepik	2741	4105	4457
Ziemniaki	52603	50074	46439
Buraki cukrowe	1675	1198	1063
Strączkowe jadalne	1497	1396	1344
Okopowe pastewne	6241	4662	4404
PLONY z 1 ha w dt			
Zboża ogółem	31,0	32,7	34,0
w tym zboża podstawowe z mieszankami	29,6	31,3	32,3
Rzepak i rzepik	28,9	30,5	29,3
Ziemniaki	172	177	173
Buraki cukrowe	478	626	612
Strączkowe jadalne	22,2	22,6	23,7
Okopowe pastewne	405	422	425
ZBIORY w tonach			
Zboża ogółem	798302	853358	933199
w tym zboża podstawowe z mieszankami	725836	776555	838763
Rzepak i rzepik	7920	12515	13080
Ziemniaki	902831	888787	803168
Buraki cukrowe	80109	74942	65002
Strączkowe jadalne	3318	3155	31827
Okopowe pastewne	252735	196715	187060

^a Średnie wieloletnie.

Areał trwałych użytków zielonych (łąk i pastwisk) zmniejszył się w stosunku do roku poprzedniego o 4,2% i wynosił 226,0 tys. ha.

Zboża ogółem zajmowały powierzchnię 274,6 tys. ha, tj. większą niż rok wcześniej o 14,0 tys. ha (o 5,4%). Udział zbóż w strukturze zasiewów wynosił 65,1% i kształtował się na poziomie roku ubiegłego.

Łączna powierzchnia **zbóż podstawowych z mieszankami** zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 11,4 tys. ha i wynosiła 259,9 tys. ha.

Zboża intensywne (pszenicę, jęczmień, pszenżyto) uprawiano na powierzchni 182,1 tys. ha, a ich udział w grupie zbóż podstawowych z mieszankami wynosił 70,1% i był większy o 1,7 pkt proc. w stosunku do roku poprzedniego. Tym samym o 1,7 pkt proc. zmniejszył się udział zbóż ekstensywnych (żyta, owsa i mieszanek zbożowych), który wynosił 29,9%.

TABL.2 STRUKTURA ZASIEWÓW ZBÓŻ PODSTAWOWYCH Z MIESZANKAMI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008
Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	100,0	100,0
Pszenica ozima	37,3	38,0
Pszenica jara	4,1	4,8
Żyto	3,6	3,6
Jęczmień ozimy	1,8	1,4
Jęczmień jary	19,1	18,9
Owies	9,8	8,1
Pszenżyto ozime	4,9	5,9
Pszenżyto jare	1,2	1,0
Mieszanki zbożowe ozime	1,8	1,5
Mieszanki zbożowe jare	16,4	16,8

Średnie plony **zbóż ogółem** oszacowano na 34,0 dt z 1 ha, tj. więcej o 1,3 dt/ha (o 4,0%) niż przed rokiem oraz o 3,0 dt z 1 ha (o 9,7%) więcej od średnich plonów zbóż z lat 2003-2007.

Plony **zbóż podstawowych z mieszankami** oceniono na 32,3 dt z 1 ha (o 3,2%) więcej niż rok wcześniej. **Zboża ozime** (łącznie z mieszankami) plonowały na poziomie 34,0 dt z 1 ha, tj. 4,9% wyżej niż w roku ubiegłym, a zboża jare osiągnęły plony 30,6 dt, tj. o 1,7% więcej niż rok wcześniej.

Przy większej powierzchni uprawy oraz wyższych plonach zbiory zbóż oszacowane na 933,2 tys. ton były większe od ubiegłorocznych o 9,4%, natomiast

zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zebrano 838,8 tys. ton, czyli o 8,0% więcej niż w 2007 r.

Zboża ozime w okres zimowego spoczynku weszły dobrze rozwinięte i przygotowane. Zima była łagodna, nie występowały niekorzystne dla upraw zjawiska. Zboża przezimowały praktycznie bez strat i z okresu zimowego spoczynku wyszły w dobrej kondycji. Wczesna i raczej chłodna wiosna sprzyjała prawidłowej wegetacji zbóż ozimych, a wschody i początkowy rozwój zbóż jarych przebiegał w dobrych warunkach wilgotnościowych i cieplnych. Czerwiec charakteryzował się wysokimi temperaturami i brakiem opadów, co wpłynęło na wystąpienie okresowej suszy glebowej szczególnie w rejonach o lekkich glebach. Czerwcową suszą spowodowała słabsze wykształcenie ziarna i ograniczenie potencjalnego plonu zbóż jarych, pomimo obaw nie wpłynęła znacząco na obniżenie plonowania zbóż ozimych. Lipiec przyniósł poprawę warunków wilgotnościowych, panowały też dobre warunki do dojrzewania zbóż. Intensywne opady deszczu w ostatniej dekadzie lipca obniżyły jakość ziarna oraz opóźniły rozpoczęcie zbioru zbóż. W sierpniu warunki pogodowe były korzystne, żniwa przebiegały sprawnie przy dobrej pogodzie.

Powierzchnia uprawy **rzepaku** ozimego i jarego łącznie wyniosła 4,5 tys. ha i była większa od ubiegłorocznej o 0,4 tys. ha (o 8,6%). Udział rzepaku jarego w powierzchni rzepaku ogółem był niewielki i wynosił 3,6%. Rzepak dobrze przezimował, nie odnotowano strat mrozowych. Plantacje rzepaku wyszły z okresu zimowego spoczynku w dobrej kondycji. Wiosenna wegetacja ruszyła wcześniej i początkowo przebiegała w dobrych warunkach. Niedobory wilgoci oraz wysokie temperatury wpłynęły na niedostateczne wykształcenie i wypełnienie łuszczyń - ziarno było drobniejsze. Średnie plony rzepaku oszacowane na 29,3 dt

z 1 ha są niższe od ubiegłorocznych o 3,9%. Zbiory rzepaku i rzepiku oszacowane na 13,1 tys. ton, pomimo słabszego plonowania były wyższe od zbiorów roku poprzedniego na skutek zwiększonej powierzchni.

Powierzchnia uprawy **ziemniaków** (łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych) wyniosła 46,4 tys. ha, co oznacza spadek w stosunku do roku poprzedniego o 3,6 tys. ha (o 7,3%). Plony ziemniaków oszacowane na 173 dt z 1 ha były nieco niższe od ubiegłorocznych - o 4,0 dt/ha, tj. o 2,3%.

Korzystne warunki agrometeorologiczne wiosną pozwoliły na wczesne rozpoczęcie sadzenia ziemniaków i sprzyjały prawidłowemu wzrostowi i rozwojowi roślin. Sucha i upalna pogoda w czerwcu okresowo zahamowała wegetację i rozwój bulw, co negatywnie odbiło

się na plonach odmian wczesnych. Odmiany późniejsze mniej zareagowały na braki wilgoci. Wykopki ziemniaków rozpoczęte w sierpniu zostały przerwane przez opady deszczu, które utrzymywały się w drugiej i trzeciej dekadzie września. Zbiór ziemniaków zakończono w październiku, a nadmierne uwilgotnienie gleby wpłynęło na pogorszenie jakości bulw i straty w plonach.

Przy ograniczonej powierzchni uprawy i nieco słabszym plonowaniu zbiory ziemniaków oszacowane na 803,2 tys. ton były niższe od zbiorów roku poprzedniego o 85,6 tys. ton, tj. o 9,6 %.

TABL.3 POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, PLONY I ZBIORY ZBÓŻ

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w ha		Plony z 1 ha w dt		Zbiory w tonach		
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007= =100
Zboża ogółem	260658	274640	32,7	34,0	853358	933199	109,4
Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi razem ...	248476	259913	31,3	32,3	776555	838763	108,0
pszenica ozima	92667	98861	33,7	35,4	311862	349545	112,1
pszenica jara	10182	12600	30,2	30,9	30716	38986	126,9
żyto	8899	9407	26,8	27,7	23824	26077	109,5
jęczmień ozimy	4460	3657	31,7	35,1	14119	12822	90,8
jęczmień jary	47585	49120	32,6	33,8	155176	166235	107,1
owies	24299	20922	25,3	24,9	61390	52002	84,7
pszenżyto ozime ...	12211	15407	28,8	29,6	35225	45546	129,3
pszenżyto jare	2936	2495	27,8	28,4	8167	7098	86,9
mieszanki zbożowe ozime	4543	3794	29,0	29,6	13175	11241	85,3
mieszanki zbożowe jare	40696	43650	30,2	29,6	122903	129211	105,1
Kukurydza na ziarno .	12063	14640	63,5	64,3	76652	94194	122,9
Pozostałe zbożowe	117	87	12,9	27,9	151	243	160,9

TABL.4 POWIERZCHNIA UPRAWY, PLONY I ZBIORY WARZYW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w ha		Plony z 1 ha w dt		Zbiory w tonach	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
OGÓLEM	20265	17427	x	x	546236	480575
Kapusta	5225	4452	448	460	233984	204743
Kalafior	1950	2209	270	270	52652	59644
Cebula	2149	1783	189	197	40695	35072
Marchew jadalna .	2210	1903	275	279	60669	53134
Buraki ćwikłowe .	1559	1239	246	260	38381	32255
Ogórki	1050	1195	158	160	16587	19121
Pomidory	370	295	152	150	5641	4426
Pozostałe ^a	5752	4351	170	166	97630	72180

^a Pory, selery, pietruszka i inne.

Według szacunku wynikowego powierzchnia uprawy **buraków cukrowych** wyniosła 1,1 tys. ha i była o 0,1 tys. ha (o 11,3%) mniejsza niż w 2007 r. Zbiory buraków cukrowych wynoszące 65,0 tys. ton były mniejsze od uzyskanych w 2007 r. o 13,3%. Spadek produkcji wystąpił na skutek zmniejszenia powierzchni uprawy i nieco niższego plonowania. Wiosną buraki miały dobre warunki, odpowiednie uwilgotnienie gleby stwarzało korzystne warunki do wscho-

dów. W czerwcu ze względu na znaczny deficyt wilgoci w glebie wegetacja została zahamowana. Późniejsza poprawa warunków wilgotnościowych poprawiła stan plantacji. Zbiór buraków odbywał się zgodnie z harmonogramem dostaw do cukrowni przy bardzo dobrej pogodzie.

Powierzchnia uprawy **warzyw gruntowych** z uwzględnieniem uprawy w ogrodach przydomowych wynosiła 17,4 tys. ton i była mniejsza niż przed rokiem o 14,0%.

Poza okresowym deficytem wilgoci warunki pogodowe występujące w sezonie wegetacyjnym były na ogół sprzyjające wzrostowi i rozwojowi warzyw, co pozwoliło na osiągnięcie dobrych, zbliżonych do ubiegłorocznych plonów. Zbiory warzyw gruntowych oszacowano na 480,6 tys. ton, tj. o 12,0% mniej niż przed rokiem. Spadek produkcji jest wynikiem zmniejszenia powierzchni uprawy.

Łączne zbiory **owoców z drzew** oszacowane na 157,3 tys. ton były wyższe od bardzo słabych zbiorów roku poprzedniego o 72,2%. Zbiory wszystkich gatunków drzew owocowych były wyższe niż w 2007 r., a największy wzrost odnotowano w przypadku drzew pozostałych (brzoskwinie, morele, orzechy włoskie) oraz jabłoni. Osiągnięcie dobrych zbiorów było wynikiem braku uszkodzeń przymrozkowych wiosną, dobrego kwitnienia i zawiązywania owoców.

TABL.5 POWIERZCHNIA UPRAWY, PLONY I ZBIORY OWOCÓW Z DRZEW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w ha		Plony z 1 ha w dt		Zbiory w tonach	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
OGÓLEM	15307	15065	x	x	91350	157306
Jabłonie	9288	9131	79	147	73739	133861
Grusze	1021	988	31	53	3172	5192
Śliwy	2309	2265	31	39	7202	8862
Wiśnie	1190	1192	38	44	4581	5270
Czereśnie	831	822	26	34	2191	2756
Pozostałe ^a	668	666	7	21	467	1366

^a Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie.

TABL.6 POWIERZCHNIA UPRAWY, PLONY I ZBIORY Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w ha		Plony z 1 ha w dt		Zbiory w tonach	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
OGÓLEM	6398	6708	x	x	26260	29017
Truskawki	2539	2868	42,0	39,9	10662	11445
Maliny ^a	588	584	30,4	30,1	1786	1762
Porzeczki	2271	2280	38	43	8627	9770
Agrest	594	591	56	67	3322	3978
Pozostałe ^b	406	385	45,9	53,6	1863	2063

^a Łącznie z jeżyną bezkolcową. ^b Aronia, borówka wysoka i inne.

Zbiory owoców z **krzewów owocowych i plantacji jagodowych** oceniono na 29,0 tys. ton, tj. o 10,5 % wyżej niż rok wcześniej. Brak wiosennych przymrozków przyczynił się do obfitego kwitnienia i wiązania owoców porzeczki, agrestu i pozostałych jagodowych, które pomimo okresowego niedoboru wody, czego wynikiem był stosunkowo duży procent owoców drobnych, plonowały znacznie lepiej niż w roku

ubiegłym. Plonowanie truskawek oszacowano na nieco niższym poziomie niż w roku ubiegłym, co wynikało ze skrócenia okresu zbioru i zdrobnienia owoców spowodowanego brakiem opadów i wysokimi temperaturami w czerwcu.